

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kollektiivse pöördumise arutelu

Justiits- ja digiministeerium

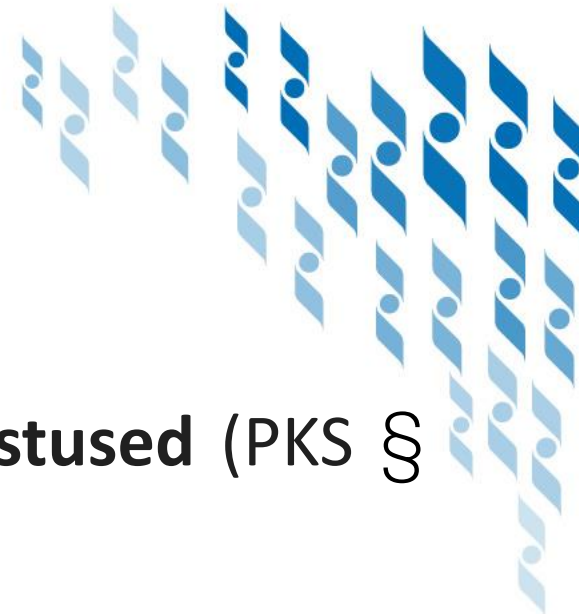
Õiguspoliitika osakond

Tsiviilõiguse talitus

Nõunik Kristel Vaino

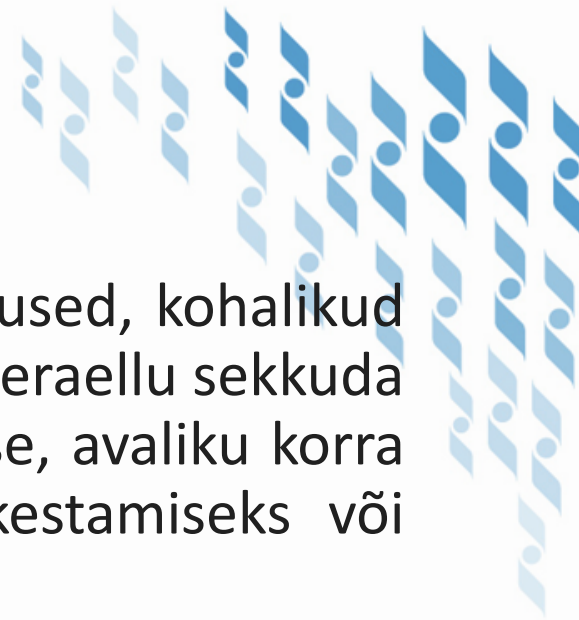
Õiguslik taust

- Vanematel on oma laste suhtes **võrdsed õigused ja kohustused** (PKS § 116 lg 1).
- Vanemad teostavad lapse suhtes ühist hooldusõigust ja täidavad hoolduskohustust **omal vastutusel ja üksmeeles, pidades silmas lapse igakülgset heaolu** (PKS § 118 lg 1).
- **Kehaline, vaimne ja hingeline väärkohtlemine ning muude lapse suhtes alandavate kasvatusabinõude rakendamine on keelatud** (PKS § 124 lg 2).

- Kui lapse kehalist, vaimset või hingelist heaolu või tema vara ohustab vanema hooldusõiguse kuritarvitamine, lapse hooletussejätmine, vanemate suutmatus täita oma kohustusi või kolmanda isiku käitumine ja kui vanemad ei soovi või ei ole võimelised ohtu ära hoidma, **rakendab kohus ohu ärahoidmiseks vajalikke abinõusid** (PKS § 134 lg 1)
- **Lapsel on õigus isiklikult suhelda mõlema vanemaga.** Mõlemal vanemal on kohustus ja õigus suhelda lapsega isiklikult. **Vanem peab hoiduma tegevusest, mis kahjustab lapse suhet teise vanemaga või raskendab lapse kasvatamist** (PKS § 143 lg-d 1 ja 2).

- **Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusetele.** Riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu, kui seaduses sätestatud juhtudel ja korras tervise, kõlbluse, avaliku korra või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, kuriteo tõkestamiseks või kurjategija tabamiseks (PS § 26).
- Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni art 8: **Õigus era- ja perekonnaelu austamisele.**
- Igaühel on õigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust (EL põhiõiguste harta, art 7).
- Igal lapsel on õigus säilitada regulaarsed isiklikud suhted ja otsene kontakt oma mõlema vanemaga, kui see ei ole lapse huvidega vastuolus (EL põhiõiguste harta, art 24 p 3).

Istanbuli konventsioon

- **Istanbuli konventsiooni baashindamine viidi Eesti suhtes läbi 2022 aastal.** Hindamisraportis punktis 158 kohaselt GREVIO nõuab tungivalt, et Eesti ametiasutused võtaksid vajalikke meetmeid tagamaks, et pädevatel kohtutel oleks hooldus- ja külastusõiguse määramisel kohustus kaaluda kõiki naistevastase vägivallaga seotud küsimusi ning hinnata, kas selline vägivald õigustab hooldusõiguse ja külastusõiguse piiramist. Selleks peaksid Eesti ametiasutused:
  - e. keelama kohtu poolt määratud ekspertidel, sotsiaaltöötajatel ja kohtutel „vanemast võõrandumisega” seotud põhjendamatute mõistete kasutamise ja mis tahes muu lähenemisviisi või põhimõtte (näiteks „sõbraliku vanema sätte”) kasutamise, mis kalduvad pidama vägivalda esile kutsuvaid emasid „koostöövõimeks” ja „sobimatuteks” vanemateks ning süüdistama neid vägivaldse vanema ja tema laste kehvades suhetes;